

A MINIMÁLBÉRES ÁLLÁSOK MIATT ÉRMIHÁLYFALVA NEMCSAK FIATALSÁGÁT, HANEM KÖZÉPKORÚ LAKOSSÁGÁT IS ELVESZÍTHETI

Egy érmelléki kisváros virágzása és veszendősége

Az Ér patak mentén, a nyírábrányi román–magyar határát-
kelőtől mindössze öt kilomé-
terre fekszik egy kisváros,
amelyből adottságait tekintve
egy jó gazdakéz sokat kihoz-
hatott volna. Érmihályfalván,
az Érmellék fővárosában, az
egykor virágzó gazdasági élet
ma már emlék.

→SÜTŐ ÉVA

Az érmelléki városkában
manapság idősek és mini-
málbéren tengődő közép-
korúak próbálják túlvészeli Ro-
mánia nyomorúságos korszakát.
A partiumi kisváros minden utcá-
jában legalább nyolc-tíz ház vár
lakóra. Egy-egy régi hajlék évtize-
dekig rogyadozik, miközben a vá-
rosközpontban a település gazdái
igyekeznek megőrizni a kulcsint.
Feltűnik egy-egy virágsziget, né-
hol még térkő is kerül a főtér bi-
zonyos szakaszára. Csatornahá-
lózat a város alig egyharmadában
létezik. Az itthon maradottnak
azonban még így is kedves, mert
mindezek ellenére a városnak van
egy különleges varázsa.

A monarchiától a kommunista földreformig

Egy települést madártávlatból a
templomtornyok határoznak meg,
Mihályfalván pedig régóta maga-
sodnak az ég felé. Egykoron az
érmelléki kisváros hazafelé igyek-
vőinek más támpontjai is akadtak.
A Glück Benő által alapított Gizel-
la-malom kéménye legalább olyan
messzire ellátszott, mint a helység
egyik legmagasabb pontjára épült
református vagy a lentebbi katoli-
kus templom tornya. Akik vasúton
közelítettek a település felé, elő-
ször ezek az objektumok tűntek
fel a láthatáron. A Kolling-malom
kéménye azonban néhány éve el-
tűnt a láthatárról, jelenlegi gazdá-
ja döntött így sorsáról. Az országút
felől érkezőknek az érkörtvélyesi
úton, a Szabó Antal alapította tég-
lagyár hatalmas kürtője mutatta
az irányt. A városka egy évszázá-
don keresztül az égtájak minden
irányából hazahívta elszármazot-
tait, mert ezek a létesítmények ak-
koriban szebb jövőképpel kecse-
gették a munkáskezeket.

A monarchia idején a Deb-
recen–Szatmár (1871) és a Deb-
recen–Nagyvárad (1887) vasút-
vonal kiépítése után a település
fontos vasúti csomóponttá vált,
ami lehetővé tette az első gazda-
sági vállalkozások megalakulá-

Érmihályfalva egykori fénye napjainkra teljesen elhalványult

sát, mint például 1885-ben Bach
Mór pótkávé- és csokoládégyárát.
A fellendült gazdasági élet pénz-
ügyintézetek létrehozását vonta
maga után: 1883-ban a Takaré-
pénztár, míg 1898-ban az Ipari és
Kereskedelmi Bank is megalakult.
Megnövekedett a vállalkozók és
kisiparosok száma. A múlt század
elején megnyílt a Kaszinó és az
Iparosok Háza. 1930-ban városi
rangot kapott, aminek eredmé-
nyeképpen megkezdték az utcák
kövezését és közutak fúrását.
A kalapgyár, a paprikafeldolgo-
zó, a kefégyár, a dohánybevéltő
sok dolgos kezét foglalkoztatott,
a két malom és a téglagyár is biztos
megélhetést jelentett.

Egy letűnt világ ipara

A második világháború után Mi-
hályfalvát is más irányba terel-
te a kommunizmus. Az 1945-ös
földreform megváltoztatta a tu-
lajdonviszonyokat. Kisajátították
a nagy családi birtokokat,
1952–1962 között pedig mintegy
másfél ezren léptek be „önként”
a bolsevik mintára megalakított
termelőszövetkezetbe. 1949-ben
létrehozták az Állami Mezőgaz-
dasági Vállalatot, amely 1960-ra
5,4 ezer hektár földterülettel ren-
delkezett. 1967-ben egyesítették
a székelyhídival, így majdnem
10 ezer hektáron gazdálkodtak
700 embernek biztosítva megél-
hetést. Ez a vállalat szállította a
nyersanyagot az Arovit konzerv-
gyárnak is, amelyet 1942-ben ala-
pított Hanyi Zsolt és 1945-ben ál-
lamosították. A gyár zöldség- és
gyümölcsfeldolgozással foglal-
kozott 14 farmot üzemeltetve. Az
Arovitnak is 700 alkalmazottja
volt, a farmokon pedig legalább
ezer szezonmunkás dolgozott.

(Ma csupán kis részlege működik
kevés emberrel).

1965 után létrejött a Fogyasztási
Szövetkezet, amely a megye legna-
gyobb ilyen jellegű egysége volt: itt
800 ember kereste a kenyerét varro-
dában, öntödében, présrészen
és a különböző szolgáltatási, keres-
kedelmi egységekben. A városban
a margittai bútorgyárnak is műkö-
dött kirendeltsége. A kosárkötő az
Ér árterületein termő fűzfavesszőt
dolgozta fel. Ez az igen gazdag ipari
és szolgáltatási háttér 1989 után
gyakorlatilag füstbe ment, a mun-
kahelyek 80 százaléka pár év alatt
megszűnt.

Minimálbéres újkapitalisták

Érdemes rápillantani a rendszervál-
tás utáni nagy változásokra, amely-
nek során számtalan kereskedelmi
és vendéglátóipari egység alakult,
de a többség nemsokára le is húzta
a rolót. Az új gyártulajdonosok sem
vitték többre, a kisgazdák tehet-
lenségét kiaknázó új földbir-
tokosok szintén nem tömeges
munkahelyteremtő vállalkozásokat
hoztak létre. Jött azonban három
külföldi beruházó – két cipőgyár
és egy orvosi műszereket gyártó
cég –, akik kizárólag minimálbéren
dolgoztatják az embereket, ma már
több száz állásuk betöltetlen.

Érdekes módon a 2000-es
években csak érettségi bizonyít-
vánnyal alkalmaztak munkásokat.
Ma már megtenné nekik az elemi
osztályos munkaerő is, de az sem
adja éhbérért munkaerejét. Még
a környező falvakból sem, pedig
ingyenes szállítást is biztosítanak
a cégek. A helyi és a környékbeli
fiatalok már nem akarnak mini-
málbéren dolgozni, ezért külföl-
dön keresik a boldogulásukat.
A 85 százalékban magyarlakta

Érmihályfalva RMDSZ-szerveze-
tének sikerült „kitermelnie” hét
ellenzéki önkormányzati képviselőt
a 17-ből: négy néppártost, két
szociáldemokratát és egy nemzeti
liberálist. Ez mindenképpen azt
mutatja, hogy a rendszerváltás óta
tartó RMDSZ-vezetésű helyi önkor-
mányzat sokat nem tudott tenni a
városért és a helyi lakosság hely-
ben tartásáért. Amint négyévente
egyre jobban fogynak az RMDSZ-
es önkormányzati képviselők, pár-
huzamosan nő a feszültség és a
megosztottság a városban. Nyakó
József polgármester városvezetési
stílusáról talán érdemes annyit
elmondani, hogy Érmihályfalván
egyetlen európai uniós projekt
sem vár megvalósításra...

Csak a kő marad...

„A kő marad” évének nevezett
2015-ös esztendő a helyi önkor-
mányzat Deák Árpád nagyváradi
szobrászművész alkotásával tette

nevezetessé. A szobor a külföldre
távozottak szülőföldjükre történő
visszahívását sugallja. A műal-
kotás a kisváros központjából a
nyírábrányi határátkelő felé néz.
A hazaváró édesanya melegséget
árasztó remekbe szabott szobrá-
nak mondanivalója felavatásakor
provokatívnak hatott, de monda-
nivalója ma is változatlan: bajok
vannak a prioritásokkal az erdélyi
magyar nemzetpolitikában. Vagyis
évtizedekig passzívan szemléltük,
amint a magyar fiatalok elhagyják
Mihályfalvát, az Érmelléket, a Par-
tiumot és egész Erdélyt. A szépen
hangzó megoldáskeresések azon-
ban már nem hoznak enyhülést
a kialakult helyzetre, ez a vonat
már elment. De szólhatna a fáma a
választási kampányok sokéves fe-
lelőtlen ígéreteiről, a hazugságnak
bizonyult munkahelyteremtése-
ről, a családalapításhoz szükséges
nem létező kedvezményekről, sőt
egyéb nyomorúságról is, amelyek
a szülőföld elhagyására készlet-

→**Jött három külföldi
beruházó – két cipőgyár
és egy orvosi műszereket
gyártó cég –, akik kizáró-
lag minimálbéren dol-
goztatják az embereket,
ma már több száz állásuk
betöltetlen.**

ték a fiatalok zömét. Baj van: soha
nem konkrét elképzelésekről szól-
nak a politikusi ígérek, minimál-
béres állásokkal pedig már nem le-
het helyben tartani egy-egy város
vagy vidék lakosságát.

Ennek ellenére a gyerekeit,
hozzátartozóit hazaváró szobor
Érmihályfalva díszje. Talán egyszer
mégis megvalósul a képzeletbeli
édesanya álma.

FOTÓ: SÜTŐ ÉVA

A hazaváró édesanya szobra
Deák Árpád nagyváradi szobrászművész alkotása

Erdélyi Napló

Megjelenik minden csütörtökön.

Kiadó: Príma Press Kft.

535600 Székelyudvarhely,

Bethlen Gábor u. 55.

tel.: 0266-218361

ISSN: 1223-1223

Felelősszerkesztő: Makkay József

Ügyvezető: Zilahi Imre

Lapszerkesztők: Nánó Csaba, Somogyi Botond

Főmunkatársak: Borbély Zsolt Attila,

Pap Melinda, Sütő Éva

Hetilapunk a Krónika és a Székelyhon
napilapok csütörtöki lapszámában jelenik meg.

- Az (X)-szignóval ellátott szövegek fizetett reklámok, közlemények.
- A megjelent írások nem feltétlenül a szerkesztőség véleményét tükrözik!
- Szerkesztőségünk fenntartja a jogot, hogy a beérkezett levelek és másféle írások közléséről döntsön.
- Kéziratokat nem őrzünk meg, és nem küldünk vissza!

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

400027 Kolozsvár, Regele Ferdinand
(volt Wesselényi) utca 37. szám, 14. lakrész
tel.: 0264-705205, 0264-705215
e-mail cím: office@erdelyinaplo.ro

Honlap: www.erdelyinaplo.ro
Hirdetésfelvétel és terjesztés a fenti címen
hétköznap 8–16 óra között.